

Geachte minister Bussemaker,

Al sinds enige tijd heb ik de behoefte om deze brief aan u te schrijven. Het gaat over jongeren die te maken hebben met dyscalculie. U zult vast bekend zijn met deze leerstoornis, maar er waarschijnlijk zelf niet mee te maken hebben. Door de verplichte rekentoets zullen veel jongeren met dyscalculie in de toekomst in de problemen komen.

Ik zal het probleem proberen te schetsen aan de hand van de situatie waarin mijn zoon zich momenteel bevindt: Mijn zoon van 19 jaar hoopt binnenkort zijn havo-diploma te halen. Hier is een lange en soms moeilijke weg aan vooraf gegaan. In de eerste klas van de middelbare school is er vastgesteld dat hij dyscalculie heeft. Dit verklaarde tevens waarom hij op de basisschool altijd grote problemen had met rekenen. Op de basisschool heeft hij nooit goede begeleiding gehad en daardoor is hij blijven steken op het rekenniveau van groep 6. Het vak wiskunde heeft hij na het eerste jaar op de middelbare school laten vallen omdat hier geen beginnen aan was voor hem. Uiteindelijk heeft hij wel zijn vmbo-t diploma gehaald en is hij doorgestoomd naar de havo. Dit was altijd al zijn ambitie en na de havo zou hij een keuze kunnen maken uit een breder aanbod van opleidingen. Hij heeft destijds een gedwongen keuze moeten maken voor het profiel C&M (Cultuur en Maatschappij) omdat vakken zoals wiskunde, natuurkunde en economie vanwege zijn dyscalculie geen optie waren. Ik ben er trots op dat hij nu bijna zover is om zijn havo diploma in ontvangst te mogen nemen. Toch is het allemaal niet zo rooskleurig. Al meer dan een jaar zijn we samen met hem bezig om een vervolgopleiding te kiezen. Zijn keuze is echter beperkt omdat in veel opleidingen in meer of mindere mate rekenen of werken met cijfers terugkomt. Voor veel opleidingen wordt daarom wiskunde geëist, in sommige gevallen ook terecht. Een opleiding waar hij helemaal enthousiast over was, namelijk HBO Communicatie, blijkt helaas niet mogelijk vanwege deze eis. Navraag bij docenten van de opleiding Communicatie leert dat het in slechts een klein gedeelte van de opleiding terugkomt (vaak in groepsverband, waardoor je er niet alleen voor staat bij rekenkundige taken). Toch wordt hij niet toegelaten omdat dit zo in de regeltjes staat. Een grote teleurstelling dus. Aan een MBO opleiding beginnen is geen optie, omdat hij dan met de verplichte rekentoets te maken krijgt. En een tussenjaar nemen zorgt ervoor dat zijn havo-diploma volgend jaar niet meer volledig geldig is, omdat dan de rekentoets verplicht is geworden. Die zal hij dan alsnog moeten gaan halen om toegang tot HBO opleidingen te krijgen. Het gevolg is dat hij nu alleen de keuze heeft uit een aantal opleidingen die hij totaal niet ziet zitten en ook niet bij hem passen. Uiteraard is het een optie om zijn rekenachterstand in een jaar tijd weg te werken, maar met al zijn onzekerheden over rekenen en de dyscalculie zal dat een hele lange weg worden, met geen enkele garantie op verbetering en dat hij de rekentoets dan wel zal halen. Mijn zoon heeft nu grote moeite zich te motiveren voor de eindexamens. Niet omdat hij zijn diploma niet wil halen, maar omdat er nauwelijks perspectief voor hem is. Het is onbegrijpelijk dat er geen uitzonderingen gemaakt kunnen worden voor iemand zoals hij. En mocht hij onverhoopt zijn diploma niet halen en het jaar over moeten doen, dan worden alle problemen alleen maar groter. Want dan moet hij wél de rekentoets halen die nu nog niet verplicht is. Kortom, hij zit volledig klem.

Ik schrijf deze brief niet alleen vanwege de situatie van mijn zoon, maar ook voor alle andere jongeren die zich in een soortgelijke situatie bevinden. In het voortgezet- en middelbaar onderwijs is de rekentoets verplicht vanaf volgend jaar. Dat wil zeggen dat er heel veel kinderen met dyscalculie in de problemen gaan komen. Hoe is het mogelijk dat u enerzijds jongeren de kans wil geven om zichzelf te ontplooiën en hun talenten te ontwikkelen, en dit anderzijds belemmerd door het invoeren van de rekentoets.

Ik ben het er in de basis mee eens dat de verplichte rekentoets er op de lange termijn voor kan zorgen dat het rekenniveau onder jongeren er op vooruit gaat. Maar ik vind ook dat er uitzonderingen gemaakt mogen worden. Ik ben er van op de hoogte dat leerlingen met dyscalculie een aangepaste toets kunnen krijgen en daarbij hulpmiddelen mogen gebruiken. Toch is het dan alsnog voor veel leerlingen onmogelijk om de toets te halen, zelfs met de nodige bijles. Zeker als er een gigantische

rekenachterstand is zoals in de situatie van mijn zoon. Laatst is er op zijn school een rekentoets afgenomen die iedereen uit zijn klas moest maken. Deze toets telt gelukkig nog niet mee voor de eindexamens. Hij haalde hiervoor het cijfer 1 en de andere mensen uit zijn klas haalden, op een paar mensen na, ook geen voldoende. Dit zegt genoeg lijkt me.

Het lijkt erop dat het in deze maatschappij steeds meer gaat om presteren. Naar de échte kwaliteiten van mensen wordt niet meer gekeken. Door de rekentoets worden veel leerlingen met dyscalculie erg benadeeld. Veel talent zal verloren gaan als zij enkel en alleen worden afgerekend (leuke woordspeling) op de rekentoets. Heeft u er over nagedacht wat er van al deze kinderen met dyscalculie terecht gaat komen als zij de toets niet halen? Voor deze doelgroep zal het halen van een diploma een stuk moeilijker worden vanaf volgend jaar. Zij worden beoordeeld op hun zwakte en zullen de maatschappij instappen met een rugzak vol onzekerheden. Er blijft straks bijna geen enkele opleiding over waarbij rekenen niet verplicht is. Kinderen met dyscalculie lopen tegen een muur aan en waar kunnen zij terecht? Het gevolg zal zijn dat veel kinderen thuis komen te zitten zonder dat ze een vervolgopleiding kunnen doen omdat ze moeten kunnen rekenen. Heeft u daar weleens over nagedacht? Veel scholen zijn geen eens bekend met dyscalculie en weten niet hoe zij hier mee om moeten gaan of hoe zij begeleiding kunnen bieden. Dat zou toch een punt van aandacht moeten zijn.

Misschien kunt u helpen om een vervolgopleiding voor mijn zoon te vinden. Op dit moment ziet hij zijn toekomst somber in en raakt hij steeds meer gedemotiveerd. Dagelijks piekert hij over zijn leven na de havo. Op het moment van schrijven nadert de deadline voor het inschrijven voor een vervolgopleiding. Met onze handen in het haar denken we al maanden na over wat we moeten doen. Om wanhopig van te worden. Hem een opleiding laten doen waar hij niet achter staat lijkt mij niet de bedoeling. Iemand moet de mogelijkheid hebben een keuze te maken waar hij of zij achter staat en vol voor kan gaan. In zijn geval heeft hij nauwelijks een keuze. De opleiding Communicatie zou hem perfect passen, maar door zijn beperking en de afwezigheid van wiskunde in zijn pakket wordt hij afgewezen. Wij weten het niet meer en zijn uitgedacht.

Mijn vraag is dan ook wat u gaat doen aan deze situatie waar nog vele jongeren mee te maken gaan krijgen? Misschien kunt u ons en anderen met dyscalculie uitnodigen om persoonlijk de verhalen aan te horen en ervaringen uit te wisselen. Wellicht dat er dan een oplossing uit voort kan komen die ervoor zorgt dat ook jongeren met dyscalculie een eerlijke kans krijgen. Dat moet u toch met mij eens zijn mag ik hopen.

Met vriendelijke groet,

Karin van Herk